

Onze Vogels

59e jaargang no.7, juli 1998

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

De

ssel

Exclusieve kweek met de
Blauwbuikscharrelaar

Orde: **Coraciiformes -scharrelaars**
Familie: **Coraciidae - echte scharrelaars**
Geslacht: **Coracias**
Soort: **Cyanogaster**
Ondersoort: **Geen**
Land van herkomst: **West Afrika**
Tekst en foto's: **Huub Lammers** (alle rechten voorbehouden)

De
Lammers

De
Lammers

*Algemeen natuur
Scharrelaars zijn stuk
voor stuk schitterende
vogels en blauwbuiken
behoren tot de allermooi-
ste van het geslacht.
Beschrijving: lengte ca.
30 cm. exclusief de
verlengde staartpennen
(vorken). Kop, nek en
borst zijn crèmekleurig
en afhankelijk van licht of
zon ligt er een groenach-
tige waas over. De rug is
bruin en de rest is ultra-
marijn blauw met uit-
zondering van de staart
en een vlek in de vleugels
welke meer azuurblauw
zijn. Zoals alle scharre-
laars zijn het goede
vliegers en ze staan
bekend om hun acrobati-
sche baltsvluchten. Dit
alles dient om de vrouw-
tjes te bekoren en nage-
slacht veilig te stellen.*

Biotoop

Ze leven in open landschappen met verspreid staande bomen. Vanaf een vast punt speuren ze naar prooi die in hun pijlsnelle vlucht gegrepen wordt. Ze broeden in hollen.

Voeding

Hun voedsel is dierlijk. Ze eten onder andere vliegend spul zoals termieten, vlinders, sprinkhanen, maar vooral ook op de grond voorkomende kriebels (!) zoals muizen, kikkers, duizendpoten, wormen, kleine slangen en ook schorpioenen staan hoog op hun spijkskaart.

Algemeen volière

Mijn eerste blauwbuiken kwamen uit Duitsland op zo'n 270 kilometer van Budel vandaan. Deze handelaar had 5 importvogels zitten die er goed uitzagen (goede conditie) en ook het verpak was in orde. Twee ervan waren voor Frankrijk bestemd, maar ik had de keuze uit alle vijf. Om de kans op een paartje van deze zeldzaam ingevoerde vogels te vergroten nam ik ze dus alle drie. Ik nam de grootste, de kleinste en een van de drie die daar tussen zat. Ze waren alle vijf op kleur en heel jonge vogels konden er dus niet bijzitten. Ik was er voor 99% van overtuigd dat er een koppeltje bij was.

Acclimatiseren

Na ze voorzien te hebben van kleurringen werden ze samen in en binnenvolière ondergebracht om te acclimatiseren. Temperatuur kan men goed in de hand houden, maar het is vooral het op goed alternatief voedsel krijgen, wat grote zorgen baart. In de handel worden dit soort vogels meestal op meelwormen gehouden en ofschoon vaak wordt beweerd dat ze ook universeel eten, mag u van mij aannemen dat in meer dan 15 jaar houden van scharrelaars bij mij nog nooit één korreltje universeel genomen is.

Men kan het beste wat bewegend spul zoals meelwormen, maden of iets dergelijks in en bakje doen en er wat dood voer opleggen zoals diepvrieskrekels, sprinkhanen, babymuisjes en ook kleine visjes is het proberen waard. Het dode voer wordt door de levende beestjes in beweging gebracht en omdat de vogels de prooiën herkennen worden deze na enige tijd ook genomen. Wanneer men eenmaal zover is kan men na enige tijd verwachten dat ze ook stukjes vlees (hart) tot zich nemen. Een tijdspanne is hiervoor niet aan te geven, want net als wij mensen, zijn vogels ook individuen en duurt het bij de een gewoon wat langer dan bij de ander om er-

gens aan te wennen. Na deze gewenningsperiode werden ze endoscopisch onderzocht en ik ging er van uit dat de grootste een mannetje, de kleinste een vrouwtje en de middelste een vraagteken was. Groot was de teleurstelling toen het alle drie vrouwtjes bleken te zijn. De vraag is dan: waar haal ik van zulke zeldzame importen nog ooit een mannetje vandaan?

Het zijn zo van die momenten dat je ook na 50 jaar houden van vogels toch nog behoorlijk slikken moet.

Na lang zoeken en vele telefoontjes bleek er op enig moment bij de handelaar in Tilburg een koppel (?) te zitten. Het was een gegarandeerd koppel, maar daar geloofde ik, gezien mijn ervaringen, niet veel van. Om de kans niet voorbij te laten gaan, maar direct in de wagen gestapt en naar Tilburg gereden. Het waren twee mooie vogels met aanzienlijk grote verschillen en het was begrijpelijk dat het als een paar verkocht werd. Hoewel ik eigenlijk alleen gebaat was bij een mannetje, had ik, ofschoon vergelijkingen in grootte met mijn vogels natuurlijk erg moeilijk was, toch de stille hoop dat het twee mannetjes waren.

Thuis aangekomen, bleek de kleinste vogel nog wel iets groter dan het grootste vrouwtje. Na onderzoek enige tijd later bleek Vrouwe Fortuna mij gunstig gezind, want het waren inderdaad twee mannetjes. Nadat ik zekerheid had betreffende opname van voedsel, werden ze samen met 3 Indische en 3 witnekscharrelaars gehuisvest.

Dit gaf geen problemen en ze verstonen zich met z'n elven uitstekend.

Gedrag

Het gedrag van scharrelaars is nog weinig bestudeerd en van blauwbuiken zijn er zelfs in de natuur nog geen nesten en eieren beschreven.

Met mijn uitgangspunt dat met iedere vogel te broeden is, was het dus een uitdaging om te proberen een tipje van deze sluier op te lichten. Het is bekend dat blauwbuiken in paren of in kleine groepen bijeen leven en er bestaat dus een vaag vermoeden dat ze misschien wel in gemeenschap broeden. Daarnaast is bekend dat enkele soorten uit deze orde, zoals enkele ijsvogels en ook bijeneters soms in familieverband broeden.

Met de gedachten dat dit in de volière dan ook zou moeten kunnen, heb ik ze alle vijf, twee mannen en drie vrouwen, bij elkaar geplaatst.

Het blijft overigens een waagstuk, want de meeste scharrelaars maken elkaar af wanneer ze met meer dan een paar bij elkaar zitten.

voedsel

buikscharrelaar

het resterende deel werd door goud verzorgd. Het rode vrouwtje was zelden in het blok, maar was dan altijd vergezeld door een van de twee andere vrouwtjes. Het mannetje broedt niet. Hij heeft het schijnbaar te druk met zijn vrouwen te bewaken en er blijven ook steeds paringen volgen.

Op 12 september kipte het eerste jong en was er extra werk aan de winkel. Ik heb de twee vogels die het minste aan het gebeuren deelnamen toen uitgevangen. Enerzijds was het een te grote opgave om voor vijf oudervogels en de jongen levend voer aan te halen en anderzijds was ik bang dat het jong iets zou overkomen, omdat ze nauwelijks bij het broedproces betrokken waren. De andere twee eieren waren onbevruucht en het bleef dus bij één jong.

Voeding

Er werden gezuiverde maden en piepen te beschikking gesteld. Meelwormen alleen pas vervelde (witte) en meelpoppen werden zes maal daags in kleine porties verstrekt. Uit de diepvries kwamen daar nog iedere dag wat treksprinkhanen en babymuisjes bij terwijl ze dit zelf nog met wat vers gevangen langpootmuggen aanvulden. Ook stukjes hart en geknipt kuikenvlees stond iedere dag ter beschikking. Na enkele dagen werden daar ook doodgedrukte moriowormen aan toegevoegd. Alleen meel- en moriowormen en de treksprinkhanen werden gevoerd en al het andere voer bleef onaangeroerd. Ook de eigen vangsten werden uiteraard aan het jong gevoerd.

Verzorging van het jong

Het mannetje draagt meestal het voedsel over aan het vrouwtje. Af en toe gaat hij ook wel eens het blok in, maar meestal blijft hij aan de buitenkant tegen het blok hangen tot zij het voedsel van hem overgenomen heeft. Hij helpt dus wel, maar rechtstreeks voeren aan het jong en het warm houden van het jong laat hij aan de vrouwen over.

Maar ja, als je al voer aan moet slijpen, twee vrouwen in de gaten houden en ook nog het territorium moet bewaken tegen indringers, dan heb je daar je handen (vleugels) aardig aan vol. Het gebeurt nu ook dat beide vrouwtjes op het jong zitten. Het tweede vrouwtje (goud) gaat ook re-

31 dagen oud

gelmatig in het andere blok en houdt via roepen contact. Om e.e.a. te kunnen volgen houd ik iedere dag nest controles. Dit kan uiteraard alleen als de oudervogels even van het nest zijn. Met 10 dagen wordt het jong geringd met 7 mm ringen maar het is verstandiger om dit een paar dagen eerder te doen. Nadat het jong 16 dagen oud is, volgen er nog steeds paringen en het zal hierbij zeker niet de bedoeling zijn dat er opnieuw eieren gelegd worden, terwijl het jong nog alle aandacht vraagt. Het is hierbij waarschijnlijker dat het puur is om de sociale banden te versterken en de groep bij elkaar te houden. Dit alles in tegenstelling tot de meeste andere scharrelaars die in paren broeden en geen enkele andere scharrelaar, ook niet hun eigen soort, in hun gebied dulden.

Na vier weken ging het jong helaas toch dood, waarbij ik constateerde dat het onderlichaam vrij nat was. Ik dacht hierbij aan een darmontsteking en hechte er verder op dat moment weinig waarde aan. Mijn gedachten waren alweer bij het volgende seizoen in de hoop dat het dan wel zou lukken.

Broedgegevens 1997

Zij hadden het al vrij gauw naar de zin en beide broedhokken werden al gauw geïnspecteerd. In een vrij kort

tijdsbestek ging het grootste mannetje dood en kon ik het kleinste vrouwtje niet meer vinden. Enige dagen later vond ik het dood in en broedblok. Het gouden vrouwtje was aan het jagen maar of dit iets met de doodsoorzaak van beide vogels te maken had, kan ik niet met zekerheid zeggen.

Dit vrouwtje werd uitgevangen en apart gezet. Na enkele weken heb ik haar weer teruggezet in de hoop dat alles weer pais en vree was. Maar het boterde niet echt meer en het zekere voor het onzekere nemend, heb ik haar weer elders ondergebracht. De (groene) man en de blauwe pop deelden het rijk nu met een paar goegoe-ko's en enkele grondvogels. Op 20, 21, 22 en 23 augustus werden vier eieren gelegd. Bij controle op 23 augustus bleek één ei kapot en dit heb ik verwijderd. Er volgende nu dagelijks controles van het legsel maar dit geeft geen verdere problemen. Zowel het mannetje als het vrouwtje broeden en verzorgden het jong om beurten. Zij neemt wel altijd de nacht voor haar rekening, maar dat is zo bij de meeste vogelsoorten gebruikelijk. In tegenstelling tot 1996, toen hij geen bemoeienis had met broeden en verzorgen van het jong, kun je dus duidelijk opmaken dat er in de natuur zonder problemen overgeschakeld wordt en dus niet alleen sociale gemeenschappen (dus meer dan twee vogels) maar

ook mannetje en vrouwtje alleen tot broeden komen.

Op vrijdag 12 september komt het eerste jong uit en op 13 september volgen de andere twee. De broedtijd is dus 21 dagen. Er staan nu ongelimiteerd maden en pieren ter beschikking. Verder worden er de eerste dagen 350 witte meelwormen, meelpoppen en moriowormen, in zes porties verdeeld over de hele dag, gevoerd. Ook babymuisjes en stukjes hart worden verstrekt. Zeven dagen oud, worden de twee grootste geringd met 7 mm ringen. Het derde jong blijft ver achter en heeft weinig overlevingskansen. Hoewel er voedsel genoeg is, sperren de twee grootste het meest, zodat zij praktisch al het voedsel krijgen. Het duurt zo'n twaalf dagen voordat de oogjes opengaan. Door de ontlasting die niet in een vlies zit, en niet wordt weggenomen door de ouders, zoals bij zangvogels, wordt het een smeerboel in het nest. Iedere dag wordt met een lepel het blok gezuiverd en voorzien van droog zaagsel om de boel droog te houden.

Doordat ik dit in 1996 niet opgemerkt heb, is het jong daar waarschijnlijk aan doodgegaan. Na 17 dagen hoorde ik de jongen in het donker piepen en het bleek dat het vrouwtje de nacht niet langer bij hen doorbracht. Door

de langzame ontwikkeling van dit soort vogels, zaten ze nog niet helemaal in de veren, maar gelukkig speelden de weergoden mij in de kaart. De eerste weken worden alleen de meelwormen en moriowormen genomen, ook door de ouders. Morio's hebben de voorkeur, maar dat is begrijpelijk. In tegenstelling tot bijvoorbeeld lijsterachtige, die met snavels vol naar het nest gaan, zijn zij gericht op maar een prooidier en is het begrijpelijk dat deze prooi zo groot mogelijk is. Pas na drie weken worden er jonge muizen gevoerd die normaal toch tot hun lievelingskostje behoren. In tegenstelling tot het mannetje dat in het nachthok slaapt, brengt het vrouwtje de nacht altijd door in de buurt van het nestblok in de nestboom door.

Nawoord

Scharrelaars behoren nog steeds tot de zeer zelden gehouden vogels in de voliëres.

Natuurlijk zijn het geen vogels voor liefhebbers zonder ervaring, maar zeker voor degene die al jaren ervaring heeft met het houden van insecterende vogels zou het een uitdaging moeten zijn om ze te verzorgen, maar vooral ook om mee te broeden.

Voor hun conditie horen ze niet in kooien thuis, maar liefst in zo groot mogelijke voliëres. Wanneer men

deze vogels de kans geeft om te vliegen, kan men eigenlijk pas goed begrijpen waarom kooien voor hen geen goede onderkomens zijn.

Als broedgelegenheid kan men het beste een ruim zelf gemaakt broedblok kiezen. Bij de natuurblokken met hun holle onderkant komen de uitwerpselen automatisch naar beneden, wat desastreuze gevolgen voor de jongen kan hebben, zoals ik ondervonden heb. Dat er met scharrelaars bij een goede verzorging ook te broeden is, getuigt het feit dat ik vanaf 1994 ieder jaar nakweek met de Vorkstaartscharrelaar heb. Totaal 12 stuks.

De kweek met de blauwbuikscharrelaar is de volgende stap die in de komende jaren uitgebouwd kan worden. De kweek met de volgende soort is maar een kwestie van tijd en we houden u op de hoogte

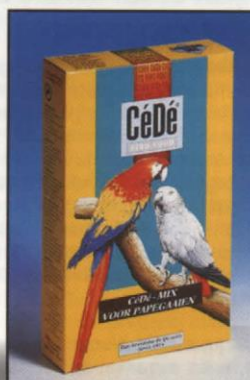
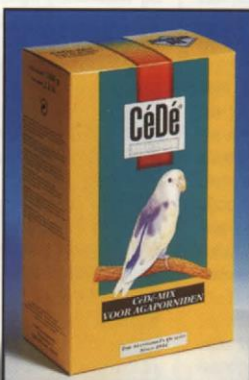
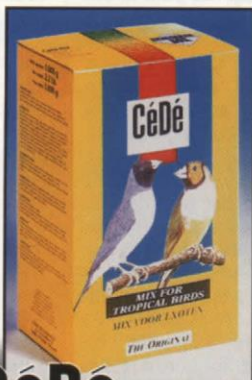
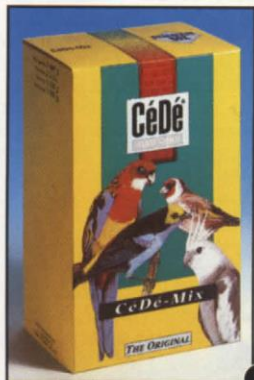
Voor eventuele adviezen altijd beschikbaar, eindig ik met sportgroeten uit Budel.

*Tekst en foto's
H.Th.J. Lammers
Budel
0495-491017*

CeDé

HET OPFOK- EN KONDITIONEVOER VOOR ALLE ZAADETERS!

THE ORIGINAL

CeDé

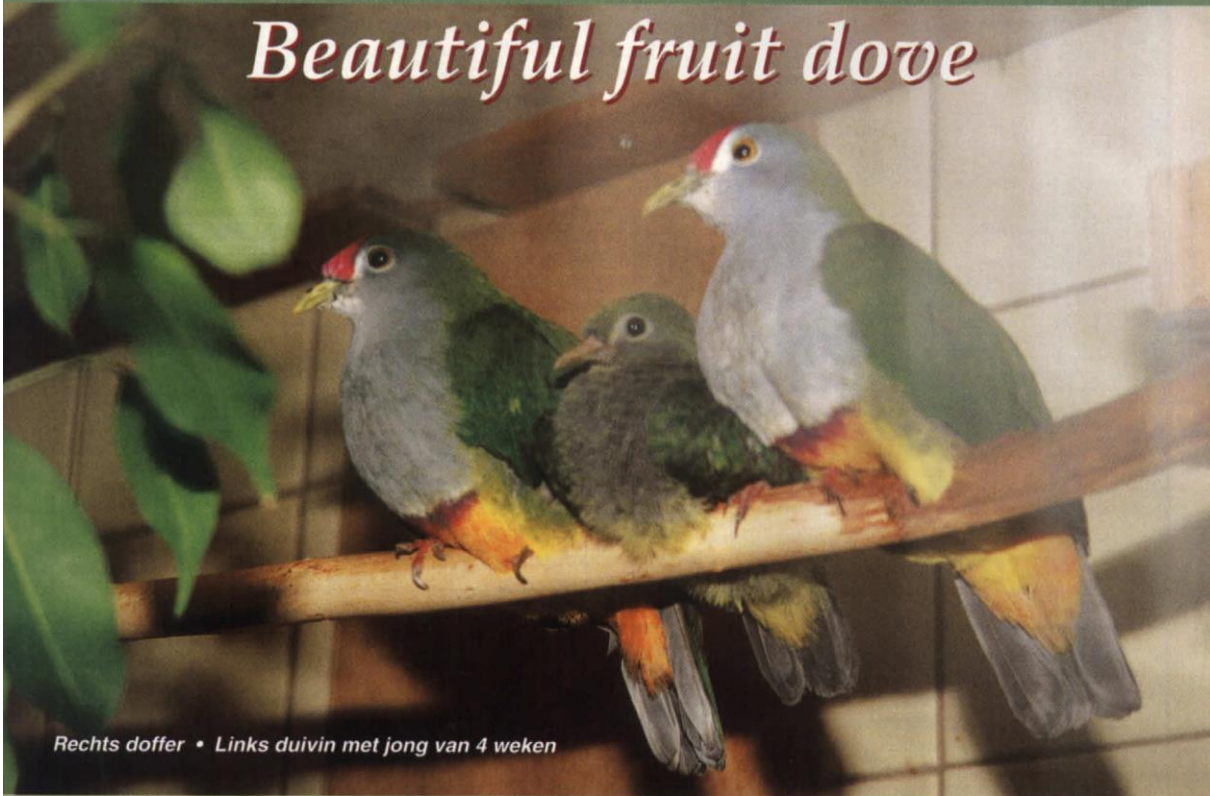
VOGELVOEDERS BV.

ST. CECILIASTRAAT 2 - 5038 HA TILBURG - TEL. 013/5423156 - FAX 013/5358861

DS-643

De kweek met de Ptilinopus pulchellus
Karmijnkapvruchtenduif

Beautiful fruit dove

Rechts doffer • Links duivin met jong van 4 weken

Na mijn succes met de kweek van de Jambu jufferduif, de Treron sphenuraduif en de Ptilinopus melanospina ging mijn belangstelling uit naar andere soorten. Zo kocht ik eind 1993 bij een handelaar een paartje Ptilinopus regina jufferduiven. Althans, volgens de handelaar maar bij nader onderzoek bleken het de Ptilinopus Pulchellus 19 cm. te zijn. En het bleken ook nog twee doffertjes te zijn. De grote vraag was: hoe kom ik aan een duivin?

Een lid van Aviornus wist dat vogelpark Avifauna sinds 1990 een duivin in bezit had en deze kon ik ruilen met eigen kweek blauwkroontjes. De mooiste doffer heb ik bij de duivin geplaatst in een vlucht van 120 x 120 x 210, beplant met ficussen bij een temperatuur van 20°C.

Zodra ze elkaar zagen begonnen ze te vechten, dit werd zo erg dat ik de doffer er uitgevangen heb en hierna 5 penen uit een der vleugels verwijderd heb. Na enkele dagen was de rust weer gekeerd en zaten ze dicht tegen elkaar aan. Af en toe begon de doffer te roepen 'oeoe oe' dit verschilt maar weinig met de roep van de duivin.

Het nest had ik zelf gemaakt van en stukje gaas met hooier door gevlochten.

Op 13 januari 1994 werd het eerste ei gelegd dat door beide duiven werd bebroed. Na 18 dagen kwam het jong uit het ei en 10 dagen later zat het op stok. De paring die ik enkele keren heb waargenomen vonden plaats op een stok, dus niet in het nest.

Het voer bestaat hoofdzakelijk uit fijn gesneden appels aangevuld met verschillende soorten fruit, bessen, gekookte worteltjes en universeelvoer. Hierover af en toe gistocal, druivensuiker en aminozuren.

Na een week of vier was het jong zelfstandig en heb ik het bij de overige doffertjes gezet.

Op 14 april zat de duivin weer op een ei waarvan op 2 mei het jong uitkwam.

Vervolgens werd op 5 juli 's avonds weer een ei gelegd. Dit ei kwam op 24 juli uit.

Het is nu 1998 en van dit koppel dat maar een ei per legsel heeft, heb ik inmiddels 14 jongen groot gekregen. De meeste van de jongen zijn duivinnen en om een kweekkoppel samen te stellen valt niet mee, maar als het eenmaal klikt vormen ze voor jaren een hecht paar.

De jongen worden geringd met 4,5 mm. ringen. Gelukkig heb ik bij toeval een mooi doffertje kunnen kopen zodat ik nu onverwant verder kan kweken.

Voor de echte liefhebber een uitdaging om met deze rustige vogels te kweken.

*Tekst en foto
Fam. B.J. Ketelaar*

Over Kanaries gesproken

ZANG • KLEUR • POSTUUR

Een nieuwe keurtechniek voor de kleurkanarie - 4

In deze serie is tot nu toe aangegeven hoe we omgaan met de secundaire rubrieken en de wijze waarop de lipochroomkleuren wit, geel en rood worden beoordeeld in de keurschalen 1 en 2.

De Melanine kleuren Keurschaal 3: melanine - wit

In deze keurschaal worden alle melaninekleuren beoordeeld die voorkomen in combinatie met de lipochroomkleur wit. Ter beoordeling staan dus twee primaire kenmerken: de melanine kleur en de lipochroomkleur wit. Hierbij komt dus niet het kenmerk verschijningsvorm voor.

Melanine:

Het theoretisch maximum is 30 punten.

Het praktisch maximum is 29 punten. Het minimum in deze rubriek is 22 punten.

In deze rubriek worden alle melaninekleuren beoordeeld ongeacht welke factorencombinaties er aan ten grondslag liggen.

Lipochroom:

In deze rubriek wordt de kwaliteit van de lipochroomkleur wit beoordeeld, daarbij moet wel rekening worden gehouden met de verwevenheid van deze kleur met de donskleur van de contourveren.

Het theoretisch maximum is 25 punten.

het praktisch maximum is 24 punten. Het minimum in deze rubriek is 20 punten.

Bij het optellen van de praktisch maximale punten doet zich een probleem voor. Het praktisch maximum is 53 punten, maar afspraak is dat aan de primaire kenmerken die gezamenlijk de kleur bepalen niet meer dan 52 punten worden gegeven. Het praktisch maximum in de keurschaal 3 is dus de combinatie 29 - 23 of 28 - 24 punten.

In onderstaande matrix is aangegeven hoe de keurschaal is opgebouwd:

Keurschaal 4: melanine met geel / rood en mozaïek

In deze keurschaal worden alle melaninekleurslagen beoordeeld die zijn opgebouwd uit de drie primaire kenmerken melanine, lipochroom en verschijningsvorm.

Melanine:

In deze rubriek worden voor de melaninekleur dezelfde uitgangspunten gehanteerd als die bij de rubriek in keurschaal 3.

Het theoretisch maximum is 30 punten.

Het praktisch maximum is 29 punten. Het minimum in deze rubriek is 22 punten.

Lipochroom:

In deze rubriek wordt enkel en alleen de zuiverheid van de lipochroomkleur beoordeeld. Ook bij de mozaïeken wordt alleen de lipochroomkleur beoordeeld; niet de mozaïektekening!

Het theoretisch maximum is 10 punten.

Het praktisch maximum is 9 punten. Het minimum in deze rubriek is 4 punten.

Dit minimum wordt bijvoorbeeld gegeven aan een vogel die sterk meerkleurig is.

Verschijningsvorm:

In de rubriek verschijningsvorm beoordelen we het intensief of het schimmel of het mozaïek zijn van de kleurslag.

Het theoretisch maximum is 15 punten.

Het praktisch maximum is 14 punten. Het minimum in deze rubriek is 10 punten.

De matrix op de pagina hiernaast is aangegeven hoe de keurschaal is opgebouwd:

Het praktisch maximum

Bij de bespreking van de diverse rubrieken is regelmatig gesproken over een praktisch maximum. Het uitgangspunt met betrekking tot de maximale punten die we aan de kleurkanarie geven wijzigt niet door deze nieuwe keurtechniek.

Maximaal blijven we **92 totaalpunten** geven aan kleurkanaries. Als tijdens een keuring meerdere kleurkanaries 92 punten hebben behaald dan kan ten behoeve van het aanwijzen van een Kampioen 93 punten worden gegeven. Het nieuwe keursysteem voorziet dan ook in dit maximum voor een kampioen doordat bij de secundaire rubrieken hiervoor ruimte wordt open gelaten.

Schaal 3 = melanine met wit	1	2	3	4					
melanine			30	30	28	22	25	26	27
lipochroom	55	30	25	10	24	20	23	23	23
verschijningsvorm		25		15					
bevedering	15	15	15	15	13	10	13	13	13
vorm en grootte	15	15	15	15	14	10	14	14	14
houding	10	10	10	10	9	6	9	9	9
alg. indruk	5	5	5	5	5	1	4	4	4
totaal	100	100	100	100	93		88	89	90
					max	min			

**Schaal 4 = melanine met geel
rood en mozaïek**

	1	2	3	4					
melanine			30	30	29	22	25	26	27
lipochroom	55	30	25	10	9	4	9	9	9
verschijningsvorm		25		15	14	10	14	14	14
bevedering	15	15	15	15	13	10	13	13	13
vorm en grootte	15	15	15	15	14	10	14	14	14
houding	10	10	10	10	9	6	9	9	9
alg. indruk	5	5	5	5	5	1	4	4	4
totaal	100	100	100	100	93		88	89	90
					max	min			

Praktijkervaring

De Bondsraad van de NBvV heeft tijdens haar februari-vergadering 1998 aan de keurmeestersvereniging Kleur- en postuurkanaries kenbaar gemaakt dat zij instemt met het streven dit keursysteem in te voeren met ingang van het keurseizoen 1998.

De Kleurkanariekeurmeesters zijn al enige maanden bezig zich te bekwaamen in dit keursysteem. Het is evenwel wenselijk dat ook de inzenders zich vertrouwd maken met dit keursysteem. daartoe is deze artikelenserie in het bijzonder geschreven. Vragen over dit keursysteem kunnen worden gericht aan de secretaris van de Keurmeestersvereniging Kleur- en

postuurkanaries. Daarnaast zijn de Kleurkanarie keurmeesters vast wel bereid dit keursysteem in verenigingsverband verder toe te lichten.

Keurlijsten

Het gewijzigde keursysteem vraagt om een andere indeling van de keurlijst voor Kleurkanaries. Binnenkort zal deze nieuwe keurlijst via het Centraal Magazijn van het Bondsbureau verkrijgbaar zijn. We wijzen de verenigingen er op dat komend keurseizoen niet meer op de oude keurlijsten zal worden gekeurd.

**De keurmeestersvereniging
Kleur- en postuurkanaries
H.K. van der Wal**

Nieuwe keurlijsten

Zoals u reeds elders in dit blad kunt lezen zijn er 4 nieuwe keurlijsten verschenen. Namelijk voor de **Kleurkanaries A5 formaat** prijs **f 2,50** en voor de tropen en parkietachtigen: een keurlijst voor de **agaporniden**, de **gouldamadines** en de **grasparkieten**, voor deze laatste drie is de prijs gehandhaafd op **f 1,80**.

LET OP:

u kunt de oude keurlijsten niet meer gebruiken op de a.s. TT's. Dus u dient hiervoor nieuwe keurbloks aan te schaffen.

**NEDERLANDSE BOND VAN VOGELLIEFHEBBERS
KEURLIJST KLEURKANARIES**

NBvV 1998

schaal	Verstelt met witte grondkleur				Verstelt met geel / rood / mozaïek grondkleur				Pigment met witte grondkleur				Pigment met geel / rood / mozaïek grondkleur						
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4			
Melanine																			
Lipochroom	55	30	25	10															
Verschijsingsvorm		25																	
Bevedering	15	15	15	15															
Grootte / Vorm	15	15	15	15															
Houding	10	10	10	10															
Algemene indruk	5	5	5	5															
Kleur:	TOTAAL 1 VOGEL:																		
	Totaal 4 vogels																		
	Eenheidspunten																		
OPMERKINGEN:	Totaal STAM																		
Datum:	Keurmeester:																		

Veranderingen maken deze keurlijst ongeldig

De nieuwe keurlijst Kleurkanaries

**Weg met luizen, muggen, vliegen, motjes,
mieren en alle andere insecten.**

Dankzij **HERBA - AIR**
in bad- en drinkwater of 'n druppel op de rustplaats
en **HERBA - AIRSPRAY**
door regelmatig het hok te vernevelen.

**NOG EEN EXTRA VOORDEEL
VAN DEZE PRODUCTEN...**

Ze lossen tevens de luchtwegproblemen op !
(De kop wordt geheel gezuiverd)

**Juist daarom zijn deze produkten
NU onmisbaar !**

PRO - FIT B.V.
's-Hertogenbosch
Tel. 073 - 6216039
Fax 073-6216019
of bel 0416-373494 / 380161

Phaeo geel mozaïek type 2

De phaeo geel Mozaïek

Een kleurslag waarover maar weinig te lezen valt en die trouwens ook maar weinig te zien is op tentoonstellingen.

Enkele jaren geleden kweekte ik deze kleurslag en ondervond meermalen dat deze kleurslag het niet makkelijk had op de tentoonstellingen.

Het contrast van het mozaïekpatroon tegenover het bruin is dikwijls te zwak. Wil men de grondkleur versterken dan krijgen we meestal een te sterke doorkleuring in de dekveren en vleugelpennen. Deze sterke doorkleuring leidt ons meestal naar meer intensieve exemplaren wat automatisch afbreuk doet aan het bruinbezit. En dat is nu ook weer niet de bedoeling bij phaeo mozaïek.

Een andere mogelijke oplossing is deze phaeo-mozaïeken te kweken via de zwartreeks. We weten dat onze phaeo's, niet mozaïeken, uit de zwartreeks de eigenschap hebben om donkerder over te komen dan onze phaeo's uit de bruinreeks. De phaeo's uit de bruinreeks vertonen wel meer egaliteit. Ook hier bezitten de vogels uit de zwartreeks meer kleurcontrast dan deze uit de bruinreeks.

Uit ondervinding samen met andere collega-kwekers is vastgesteld dat het gebrek aan contrast bij deze phaeo geel mozaïeken uit de bruinreeks verbeterd bij vogels uit de zwartreeks.

Ook de grondkleur krijgt hierdoor een meer citroen tint.

Daar zijn we nu juist. Zou het niet zo zijn dat de zwartreeks van nature al iets meer citroenfactor bezit dan de bruinreeks? Een weinig citroen zal in ieder geval de grondkleur en de intensiteit van de bruine phaeomelanine verscherpen.

Eveneens zal de storende aanslag in de vleugelpennen hierdoor iets teruggedrongen worden. Want niets is opvallender dan deze aanslag bij de phaeo mozaïeken en juist omdat de vleugelpennen geen eumelanine meer bezitten maar wit zijn.

Een probleem dat zich bij alle bruinmozaïeken voordoet maar bij de phaeomozaïeken extra storend overkomt omdat hier het minste geelbezit onmiddellijk afstoot op de toch grotere deels witte vleugelpennen.

Laten we het zo stellen dat de aanslag in de vleugelpennen bij de bruinmozaïek veel minder zal opvallen dan bij een phaeo mozaïek.

Een ander probleem is dikwijls de tint van de grondkleur. Doordat er nooit aan de blauwfactor gedacht wordt, krijgen we dikwijls een onzuivere grondkleur, met andere woorden, naar oranje toe. En ik moet eerlijk zeggen dat het soms moeilijk is om de juiste tint te bepalen tussen die overgoten phaeomelanine.

Het bruinbezit is onvoldoende vloeiend; rond de keel- en nekstreek is er zelfs een onderbreking. Ook het masker is onvoldoende gemelaniseerd.

De Phaeomelanine zou dieper kunnen waardoor het contrast zou vergroten. Inkweken van een weinig citroenfactor zou het bruin verharder en de gele mozaïektekening zou hierdoor een betere citroentint krijgen.

De phaeotekening lijkt in orde, alleen de flank laat te weinig phaeomarmering zien. Dit zou nu wel te wijten kunnen zijn aan het wat laten afhangen van de vleugel waardoor de flank min of meer geschaduwd lijkt.

De vogel bezit een goed formaat

De phaeo geel mozaïek type 1 & 2 (foto3)

Opnieuw wat problemen.

De grondkleur op zijn maximale kleurdiepte en opnieuw de buitenste staartpennen van het type 1 onvoldoende bruin omzoomd. Toch al een behoorlijk kweekkoppel waar de mozaïekkenmerken zeker duidelijk herkenbaar zijn. Weer is het gebleken dat elke kleurslag zijn moeilijkheidsgraad heeft en er toch enig kweekwerk aan te pas komt wil men ergens resultaat verkrijgen.

In ieder geval veel succes toegewenst.

Tekst en Foto's

Johan van der Maelen
Keurmeester kleurkanaries

Phaeo geel mozaïek type 1

Keurmeestersvereniging
Kleur- en postuurkanaries
H.K. van der Wal

Nieuwe rassen bij de Postuurkanarie

1

Als we na de twee grote tentoonstellingen aan het begin van het jaar 1998, de Bondskampioenschappen van de NBvV te Breda en de Wereldtentoonstelling van de COM te Zutphen, de balans opmaken dan is het opvallend dat in toenemende mate nieuwe postuurrassen tentoongesteld worden.

Rassen, waarvoor nog geen standaardeisen zijn geschreven maar die toch onder de aandacht van de keurmeesters en de bezoekers worden gebracht met het doel te komen tot de erkenning als zelfstandig ras met een eigen standaard.

In een aantal artikels zal de Keurmeestersvereniging Kleuren postuurkanaries (afgekort KVM KLPOST) van de NBvV aandacht schenken aan nieuwe postuurrassen.

Dit vindt plaats op basis van de rapportage die door de keurmeesters is opgemaakt bij het aantreffen van nieuwe rassen tijdens de diverse tentoonstellingen.

Deze rapportage is ook beschikbaar voor de kwekers van nieuwe rassen maar omdat de KVM KLPOST niet weet wie waar heeft ingezonden is de verspreiding van de rapportage moeilijk.

Belangstellenden kunnen contact opnemen met de secretaris van de KVM KLPOST.

Daarnaast zal de beschrijving van nieuwe rassen plaats vinden op basis van de kennis en internationale keurervaring die binnen de KVM aanwezig is.

Het eerste ras dat in deze serie zal worden beschreven is de:

Arricciato gigante Italiano, de A.G.I. of de Grote Italiaanse Frise

Dit nieuw postuurras werd voor het eerst in Nederland en daarmee waarschijnlijk ook buiten Italië, tentoongesteld op de Wereldtentoonstelling in Zutphen. Een 15 tal exemplaren zowel stammen als enkelingen waren aanwezig in een toch wel brede verscheidenheid wat de uiterlijke kenmerken betreft.

Tekening van de A.G.I. volgens L. Sansone uit de kleurenfolder die door de F.O.I. tijdens de Wereldtentoonstelling in Zutphen beschikbaar was gesteld.

Historie

Wie al een aantal jaren Wereldtentoonstellingen bezoekt moet het zijn opgevallen dat wanneer Italiaanse Parijse Frisé's waren ingezonden, dit vogels betroffen die beduidend groter

en forser waren dan de Parijse Frisé's zoals wij die op onze tentoonstellingen zien. Vanuit die grote Parijse Frisé, in het Italiaans " Arricciato di Parigi of Parigino ", is in Italië een nog grotere en forser vogel ontwikkeld. Deze vogel vertoont kenmerken welke niet meer te vergelijken zijn met die van de Parijse Frisé. Hierdoor is een geheel nieuw postuurkanariër ontstaan. Tijdens de Wereldtentoonstelling in 1995 te Udine, Italië, is dit ras voor het eerst geïntroduceerd en in februari 1996 heeft de F.O.I., de Italiaanse Ornithologische Federatie, het ras als zelfstandig postuurras erkend met als einddoel ook een internationale erkenning hiervoor te krijgen. Gelet op de lengte van de naam wordt nu gebruik gemaakt van de afkorting A.G.I.

Rasbeschrijving

De A.G.I. is een grote forse vogel met een lengte van tenminste 21 centimeter waarbij de verhoudingen van het lichaam in overeenstemming moeten zijn met deze lengte. De werkhouding van de vogel vertoont een hoek van 60° ten opzichte van de zitstok, waarbij de staart licht gebogen kan zijn.

De bevedering wordt gevormd door zowel de primaire als secundaire gefriseerde veervelden. Deze veervelden wijken duidelijk af van die welke bij de Parijse Frisé standaard zijn. In de bevedering zijn alle kleuren toegeestaan.

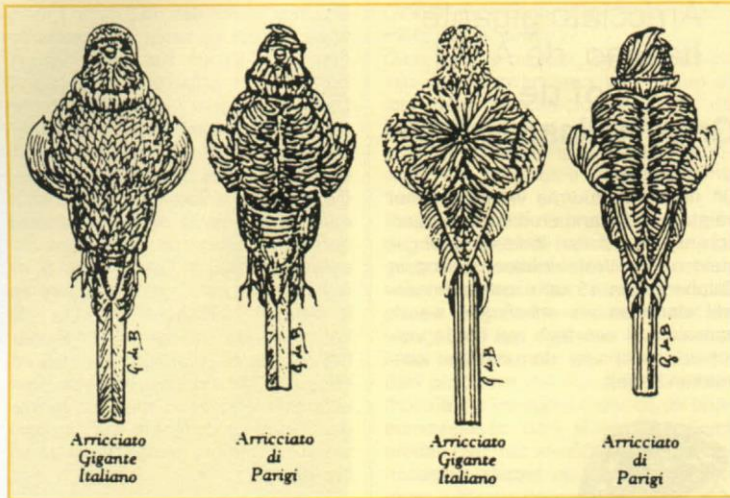
De rugdek mantel is fors ontwikkeld en kan in twee verschillende vormen voorkomen; als een mantel met een scheiding op de rug en dan aangevuld met het boeket maar ook als **rozetvorm** waarbij van een scheidingslijn op de rug geen sprake meer is. In Italië spreekt men in dat geval van rosa of roosvormig.

De borstbevedering bestaat uit een bevedering die niet een korfje voor de borst vormt maar meer vlak tegen de borst ligt en vanuit de zijkanten van de borst omhoog groeit in de richting van de halsbevedering.

De vinnen zijn krachtig ontwikkeld en vormen aan weerszijden een symmetrisch veerveld dat omhoog kruit tot aan de vleugels.

De kopbevedering komt nu voor in verschillende types. Het meest opvallende type is die waarbij de bevedering vanuit de nek door de **collerette** naar de kop doorloopt tot op de snavelbasis. Hierdoor wordt als het ware een zogenaamde monnikskap gevormd. In Italië wordt dit aangeduid

Over Kanaries gesproken ZANG • KLEUR • POSTUUR

Tekeningen van Giorgio de Baseggio uit Italië, waarop het verschil tussen de rugdek mantel en de borstbevedering van de AGI en de Parijse Frisé wordt aangetoond.

als cappuccio pieno. Daarnaast zijn combinaties mogelijk vanuit de naar voren doorlopende nekbevedering met kopbevederingstypen als **calotte** en **casque**. Welk type uiteindelijk bepalend zal worden moet nog worden vastgesteld. De kop zelf is groot en rond in verhouding tot het totale lichaam. Naast de bevedering aan de bovenzijde van de kop dienen ook de bakkebaarden, de **favoris**, aanwezig te zijn.

Door G.de Baseggio worden naar aanleiding van zijn studie van de vogels in oktober 1995, aan de diverse vormen van kopfrisering de volgende Italiaanse namen gegeven:

- Tek. 1: Capuccio pieno
de zogenaamde monnikskap
- Tek. 2: Inizio di cappuccio
- Tek. 3: Doppia Cuffia con Bavero rialzato
- Tek. 4: Testa a incudine allargata
- Tek. 5: Ciuffo con Bavero rialzato

Rugpartij met de Roos Frisuur (foto: P. Pütz)

Borst-frisuur naar bovengaand anders dan bij de Parijse Frisé (foto: P. Pütz)

In Zutphen behaalden de vogels met een kopfrisuur volgens tekening 1 wel de meeste bewondering. Daarnaast waren exemplaren aanwezig die de verschillende kopfriseringsen lieten zien.

De hals is goed gevuld van vorm en voorzien van een gefriseerde bevedering. De overgang van de kop naar de romp wordt gevormd door een opstaande halsbevedering, de **collerette**. In de nek wordt deze kraag onderbroken door de doorlopende bevedering naar de kop.

Het onderlichaam is langbevederd waarbij deze bevedering goed overgaat in de borstbevedering. De lange haneveren hangen symmetrisch langs de staart. De staart is lang en breed zonder een V-vorm aan het uiteinde.

De vleugels zijn lang en goed gesloten aan het lichaam. De vleugelpunten kunnen elkaar licht kruisen. De pootjes zijn lang en krachtig met goed bevederde dijen. De geadviseerde ringmaat is 3,2 millimeter. De nagels van de A.G.I. kunnen gaan krullen. Een aanzet tot krulling is voldoende.

Keurtechnische aspecten

Internationaal is de A.G.I. nog niet als zelfstandig ras erkend. In Italië wordt de vogel in onderstaande rubrieken beoordeeld:

Grootte, houding bevedering	15 p.
Kop/hals	15 p.
Vinnen	15 p.

Kopstudie (foto: P. Pütz)

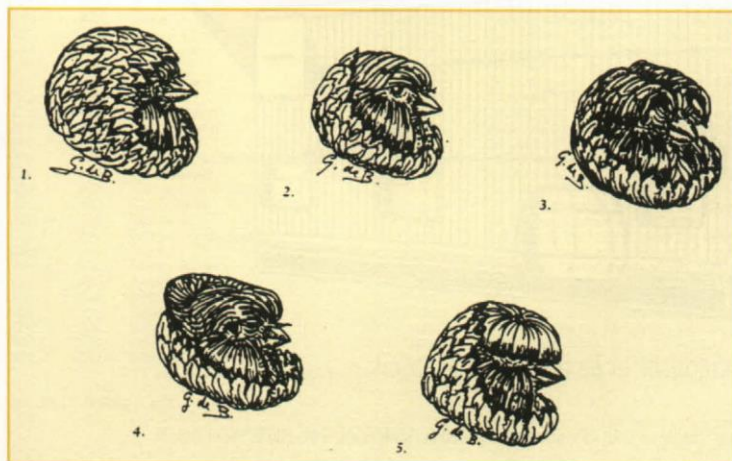
Borstbevedering	15 p.
Staart, haneveren	15 p.
Rugdek mantel	10 p.
Vleugels	5 p.
Pootjes	5 p.
Conditie	5 p.
Totaal	100 p.

De A.G.I. wordt tentoongesteld in de vierkante Grote Frisékooi met twee zitstokken. De onderlinge afstand van de zitstokken is 12 centimeter, de dikte van de zitstokken is 15 millimeter.

Literatuur:

- Maandblad UCCELLI Udine Italië dir. Italo Feregotto, februari 1996
- F.O.I. Il nuovo canarino Arricciato Italiano; Divulgazione della Commissione Tecnica Razze Arricciate, een kleurenfoler over de AGI, uitgegeven tijdens de Wereldtentoonstelling te Zutphen 1998
- Kanaries; Handboek voor het houden en kweken van zang-, kleur- en postuurkanaries door H.K. v.d. Wal uitg. Tirion 1997 ISBN 90 5210 260 0

Kopstudies, getekend door Giorgio de Baseggio Italië

Bel voor een gratis offerte:
0522-281776

Aluminium voliëres op maat gemaakt.

Standaard aluminium voliëres.

Onderdelen voor zelfbouw.

VRAAG NU ONZE GRATIS BROCHURE AAN!

Wanneperveen
Holland
Tel: 0522-281776

De fabrikant voor vogels en hun liefhebbers!

Nieuwe keurbriefjes

Keurtechnisch zijn tropische vogels en parkietachtigen gerangschikt in natuurvogels en cultuurvogels.

Natuurvogels, soorten waarmee niet of nauwelijks wordt gekweekt, worden bijna uitsluitend op conditie gekeurd. Heeft zo'n vogel zijn volwassen verenkleed en vertonen zijn bevedering en horendelen geen gebreken, dan komt zo'n vogel doorgaans voor een hoge waardering in aanmerking.

Anders is het gesteld met vogels waar wel mee wordt gekweekt. Bij deze soorten ontstaan (kleine) veranderingen t.o.v. de wildvorm. Het zal duidelijk zijn dat het bij deze soorten niet alleen belangrijk is

dat ze alle veren hebben, maar ook die kleine veranderingen, zijn punten van beoordeling.

Wanneer de veranderingen t.o.v. de wildvorm worden "uitgebuit" en als het ware worden veredeld, ontstaan vogels die heel sterk gaan afwijken van de wildvorm. Voorbeelden daarvan zijn alle kanarierassen, de grasparkieten, de zebra-vinken en Japanse meeuwen. Voor deze soorten werden en worden door de kwekers ideaalbeelden "gecreëerd" en in een standaard vastgelegd. Deze soorten worden om deze reden op geheel andere onderdelen beoordeeld dan natuurvogels. Deze zogenaamde stan-

daardvogels worden gekeurd op een speciaal voor die soort ontworpen keurbriefje. De ontwikkeling staat niet stil en onlangs is weer een aantal soorten tot standaardvogels verheven. In nauwe samenwerking met de speciaalclubs, die de opstellers zijn van onze standaardeisen, worden dit jaar twee nieuwe keurbriefjes ingevoerd en wel voor gouldamadines en een viertal agaporniden. Het keurbriefje van de grasparkieten ondergaat een ingrijpende verandering.

Gouldamadines en agaporniden werden tot heden gekeurd op het bekende gele keurbriefje voor tropische vogels etc. Voor de gouldamadines komt nu het oranje keurbriefje. Op het keurbriefje komt de afbeelding van een gouldamadine, waar de keurmeesters hun bevindingen bij kunnen zetten. Het aantal beoordelingsrubrieken blijft vijf en vertoont overeenstemming met de rubrieken op het zebra-vinken- en Japanse meeuwen keurbriefje. Uiteraard worden de omschrijvingen van de tekeningpatronen anders.

Voor de **agapornis roseicollis, fischerie, personata en nigrigenis** komt een donkergroen keurbriefje. Als afbeelding op dit keurbriefje is gekozen voor een agapornis waarop geen details zijn getekend. Ook op dit keurbriefje komen maar twee schalen te staan en zijn de vijf rubrieken in overeenstemming met die op de andere standaardkeurbriefjes. Er blijven dus een paar agaporniden over die niet op dit standaardbriefje worden gekeurd. Voor deze soorten zal het bekende gele keurbriefje (voorlopig) van kracht blijven.

Het **grasparkietenkeurbriefje** heeft een zeer ingrijpende verandering ondergaan. Op de eerste plaats zijn de vier schalen teruggebracht naar twee. Wij kennen nu een schaal voor grasparkieten met tekening en een schaal voor grasparkieten die nagenoeg geen of helemaal geen tekening bezitten. De rubrieken zijn van zes teruggebracht naar vier. De belangrijkste rubrieken als formaat, model en kop zijn niet veranderd. De rubriek "Vorm en houding van de vleugels" is komen te vervallen. De rubriek masker en keelstippen is gebleven. De rubrieken voor kleur en tekening zijn ondergebracht in één rubriek. Uiteraard blijft de afbeelding op dit keurbriefje staan en er is zelfs een afbeelding van een kop en masker bijgekomen.

De nieuwe keurbriefjes zullen met ingang van het nieuwe keurseizoen in gebruik worden genomen.

Bestuur KMV-TP.

NEDERLANDSE BOND VAN VOGELLIEFHEBBERS
KEURLIJST GOULDAMADINES NBVV 1998

Inzender: _____
Kleur: _____

Behaalde prijs: _____

Gekurd volgens	Schaal nr.	Ring nr.	Kool nr.
	1 2		
30 30	Formaat, model houding, conditie		
10 10	Kop en snavel		
5 5	Poten		
20 20	Kleurrijpheid en kleurdracht		
35 -	Tekening: kop, vleugel, staart, snavel, masker en keelstippen en verenkleed		
Totaal			
Stampunten			
Totaal Generaal			

Veranderingen maken dit keuringsrapport ongeldig.
Datum: _____ De Keurmeester: _____

KEURLIJST AGAPORNIDEN
Fischerie, Nigrigenis, Personata en Roseicollis NBVV 1998

Inzender: _____
Kleur: _____

Behaalde prijs: _____

BEMERKINGEN: _____

Gekurd volgens	Schaal nr.	Ring nr.	Kool nr.
	1 2		
30 30	Formaat, model houding, conditie		
10 10	Kop en snavel		
5 5	Poten		
20 20	Kleurrijpheid en kleurdracht		
35 30	Kop, vleugel, staart en verenkleed		
Totaal			
Stampunten			
Totaal Generaal			

Veranderingen maken dit keuringsrapport ongeldig.
Datum: _____ De Keurmeester: _____

KEURLIJST GRASPARKIETEN NBVV 1998

Inzender: _____
Kleur: _____

Behaalde prijs: _____

BEMERKINGEN: _____

Gekurd volgens	Schaal nr.	Ring nr.	Kool nr.
	1 2		
30 30	Formaat, houding model, conditie		
20 20	Grootte en vorm van de kop incl. ooglin.		
15 -	Maskerdracht en vorm van de stippen		
35 50	Kleur- en tekeningsmerken incl. kleurdracht		
100 100	Totaal		
Stampunten			
Totaal Generaal			

Veranderingen maken dit keuringsrapport ongeldig.
Datum: _____ De Keurmeester: _____

Deysel

Deysel

De Kaapse Krombek

Sylvietta rufescens

Tekst en foto's: Cyril Laubscher. Vertaling: Peter Otten

(alle rechten voorbehouden)

Het genus *Sylvietta* bestaat uit negen soorten looffluiters; ze hebben alle een korte staart en zien er gezet uit. Ze komen alleen in Afrika voor. Deze goed te onderscheiden en interessante groep is niet erg bekend in de avicultuur. Dit komt waarschijnlijk doordat ze niet erg briljant gekleurd zijn en, oppervlakkig gezien, vrij oninteressant zijn. Op lijsten van handelaren die uit Afrika importeren kunnen

leden van deze groep wel voor gekomen hebben en misschien zijn ze in dit land ook wel eens te krijgen geweest.

Dit artikel heeft als doel twee soorten uit deze groep bij u in te leiden. Een soort heb ik vele jaren geleden, in Johannesburg in Zuid-Afrika ook wel gehouden. De soort die ik had was de Kaapse Krombek (*Sylvietta rufescens*), die geen beschrijving nodig heeft, aangezien de belangrijke details goed te zien zijn op de foto. De andere soort in dit artikel ziet er eender uit: de Roodvleugel Krombek (*Sylvietta whytii*), waarbij de bek korter is. De vogel mist de oogstreep van de Kaapse Krombek.

De negen soorten Krombek variëren in lengte van 9,5 - 11 cm. en zijn vooral groen, grijs of lichtbruin van verkleed. Een goed kenmerk is de korte, dikke staart, dat vooral te zien is als de vogel van boom tot boom vliegt. Die staart steekt flink af. In rust zit de staart zowat geheel onder de vleugeltippen en zo lijkt het of de vogel zijn staart kwijtgeraakt is door een ongeval met een roofvogel.

Krombekken leven in verscheidenheid van bosachtige gebieden, van droge, dorre gebieden tot natte bergbossen. De meeste krombekken hebben een duidelijk te onderscheiden ecologische voorkeur. Sommige soorten zijn laag in de bosjes en laaggroeiende bomen te

zien, andere leven, foerageren en nestelen midden in de kruin van bomen. Ze houden erg van bladeren en twijgen.

Krombekken zijn altijd bezig, ze zijn rusteloos als ze insecten zoeken en zijn daardoor moeilijk goed te zien. In de winter sluiten ze zich aan bij andere groepen vogels en roepen dan steeds om contact te houden.

De Kaapse Krombek is anders: hij behoort een verscheidenheid aan gebieden en heeft waarschijnlijk de grootste verspreiding van alle krombekken, van het uiterste puntje van Afrika, noordwaarts, in Zimbabwe, Mozambique, Botswana, Namibië, Angola, en Zambia tot in Zaïre.

In voorbije jaren heb ik een aantal malen de gelegenheid gehad de Kaapse krombek in het wild te observeren. De twee interessante aspecten van de vogel zijn het vrolijk zingen van de man en het nest gedrag.

In die tijd werd er in Zuid-Afrika geen insectenvoer gemaakt en ook niet verkocht. Daarom maakte ik mijn eigen insectenvoer. Zoals ik dat vroeger gebruikte in het Verenigd Koninkrijk, waar ik insecteneters had gehouden. De vogels bleven wel een paar maanden in leven maar door gebrek aan kleine insecten in de winter gingen ze stilaan dood.

Het insectenvoer werd aangevuld met meelwormen (het enige beschikbare levende voedsel). Dit was in de winter echter niet voldoende voedzaam.

Tegenwoordig zou dit allemaal veel gemakkelijker gaan, voornamelijk in Nederland, waar goed insectenvoer

Roodvleugel Krombek (*Sylvietta whytii*)

Kaapse Krombek ►
(*Sylvietta rufescens*)

De/

ose/

te krijgen is. Bovendien biedt een beplante voliëre verschillende kleine insecten, die we aan kunnen vullen met kleine meelwormen, wasmotlarven, spinnen, fruitvliegjes et cetera. Dit moet de vogels gezond kunnen houden!

Kweken met deze vogels is echter een ander verhaal!

Een kenmerkend nest wordt gewoonlijk gebouwd in een boom met overhangende takken die de "beurs" of een op een slipper lijkend nest verbergen. Het is opgehangen aan een hangende twijg in de schaduw van het "prieel" ziet u gemakkelijk over het hoofd want het is gemaakt van fijn, droog gras en plantenvezels, samen gebonden met spinrag. Bovendien camoufleert de krombek het nest met rot hout, ei-cocons van spinnen en stukjes ander materiaal.

Een legsel bestaat gewoonlijk uit 2-3 prachtig getekende eitjes. Deze zijn wit met bruine en leigrijze spikkels en

aan de stompe kant hebben ze een roodbruinachtige tot zwartbruine tekening.

Interessant om te zien is dat de broedende vogel met zijn keel tegen de achterkant van het nest zit, anders kan hij er niet in komen. Hoewel de vogel er dan wat ongemakkelijk bij lijkt te zitten, geeft hij er kennelijk de voorkeur aan. Het broeden duurt 14 dagen.

De jongen worden gevoerd door beide ouders en vliegen na 14 -15 dagen uit. Ze lijken op de ouders, maar zijn meer gevlekt.

De twee foto's van de Kaapse Krombek illustreren duidelijk het beursvormig nest. De ouders slepen voor de jongen kleine insecten aan en een spin. *Het nest doet denken aan een slinger waarmee David Goliath om zeep bracht!*

Het gefotografeerde nest zit 3-4 meter hoog, in de schaduw van de kruin van een boom, dichtbij Marandellas in

Zimbabwe. De fotografische sessie was uiterst interessant en ik wilde persé de rode tekening aan de zijkant van de kop vastleggen. Deze is duidelijk te zien op de foto-met-spin. De tweede foto toont deze roodachtige vlek niet duidelijk.

Ik kan niet zeker zeggen of het geslachtsonderscheid duidelijk te zien is op de foto. Bovendien zegt de vogel-literatuur dat beide geslachten er hetzelfde uitzien.

Ik hoop dat dit artikel wat begrip heeft gekweekt over waarom ik Krombekken zo'n interessante vogel vind. Ze zijn niet erg kleurrijk, maar wat ze op dit punt missen wordt gecompenseerd door het karakter, hun levendige manier van doen, zang en hun prachtige geweven nesten.

De Roek

Tekst en foto; Peter Otten

In ons land bevolken roeken als broedvogel bijna uitsluitend het midden en oosten. Ze houden van gevarieerd laagland met tenminste boomgroepen om in te slapen en nestelen.

In het begin van deze eeuw waren er veel meer roeken dan nu. In 1950 broedden er naar schatting 50.000 paren in ons land, maar daarna ging het faliekant mis door de heropende jacht en het gebruik van kwikverbindingen in het zaaizaad. Toen dit verboden werd en ook de jacht werd gesloten, herstelde de roek zich. Nu zijn er weer meer dan 40.000 broedparen.

's-Winters komen er veel vogels uit Oost-Europa bij.

Ook dan foerageren roeken tezamen met kauwen. Ook slapen beide soorten vogels gemeenschappelijk. Roeken zijn evenals kauwen zeer sociaal.

Ze broeden in kolonies in hoge bomen en de nesten liggen vaak erg dicht bij elkaar. Al in februari wordt er genesteld en in maart hebben roeken al vroeg eieren. De jongen worden met dierlijk voedsel grootgebracht en vliegen in mei al uit. Op dat ogenblik zijn de wintergasten nog lang niet allemaal vertrokken. Onze jonge vogels trekken 's-winters weg naar Oost-En-

geland, maar de oude blijven hier.

In de zomer eten roeken alleen dierlijk voedsel, maar in de winter eten ze voornamelijk plantaardig voedsel (eikels en zaaizaad). In de dorpen eten ze ook eetbaar afval en roeken worden regelmatig gezien op vuilstorten.

Dat licht een van de primaire levensbehoeftes is voor alles wat leeft op onze aardbol zal iedereen bekend zijn. Zoals Dhr J. Hooimeijer al zo treffend in het januari nummer beschreef is dat onze vogels geen criminele zijn en dus zeker recht hebben op deze primare levensbehoefte. Ook kon ik uit dit stuk en andere stukken opmaken dat er eigenlijk weinig bekend is over licht en kunstlicht, over de verschillen en de overeenkomsten. Ik hoop dat ik met mijn artikelen wat licht in de duisternis kan brengen.

WAT IS LICHT?

Mijn grootste hobby is het houden, verzorgen en op een bewuste manier kweken van vogels. Toen ik met een medelid van de Afrikaanse Prachtvinkenclub in gesprek kwam over verlichting in onze vogelverblijven, stelde hij mij twee vragen:

- 1 Ik heb net een imitatie daglicht tl-buis gekocht. Ik heb ook gelezen dat die TL-buizen UV-stralen uitzenden. Is dat en zeker met meer tl-buizen niet gevaarlijk?
- 2 Ik heb de indruk dat mijn vogels zich een stuk lekkerder voelen zodra ze naar buiten in de volière kunnen. En dit terwijl mijn verzorging toch hetzelfde is. Heeft dit soms iets met het licht te maken.

Het niet echt makkelijk om hierop een antwoord op te geven omdat beide vragen veel met elkaar te maken hebben. Terwijl bij de tweede een nieuw aspect om de hoek komt kijken namelijk de zon. Om hier een goed antwoord op te kunnen geven zullen we eerst in de wereld van het licht moeten duiken. Het is duidelijk dat vogels die binnen gehouden worden onder heel andere omstandigheden leven dan vogels die buiten gehouden worden. En dat daardoor niet alleen licht het verschil uitmaakt. Licht is vaak een van de laatste zaken waar men rekening mee houdt. Terwijl dit naar mijn mening een van de belangrijkste zaken is en dan zeker voor vogels die bijna of helemaal niet buiten komen.

Ik wil met dit stuk proberen u inzicht te geven wat licht is. En vooral wil ik u een leidraad geven om tot een verstandige keuze te kunnen komen om de juiste verlichting voor uw vogelverblijf te bepalen. Dit is allemaal in een stuk niet te schrijven zodoende wil ik u in dit eerste stuk meenemen in de wereld van het licht. In het tweede deel wil ik een aantal soorten verlichting behandelen, en hun werking, waaronder natuurlijk de TL-buis. En in het derde deel zal ik een aantal verschillende TL-buizen en lampen, die het daglicht het best benaderen met U doornemen en zo mogelijk een prijsindicatie geven van de kosten. U zult er dan verbaasd van zijn dat er tegen heel redelijke prijzen bijzonder goede imitatie daglicht TL-buizen te koop zijn. Ook zal ik een aantal TL-buizen behandelen die ongeveer in de normale prijsklasse liggen. Als laatste wil ik ingaan op besparingen, zowel financieel als voor milieu. Ook zal ik in dit stuk ingaan op de veiligheid voor ons zelf en onze vogels.

Het zonlicht

Zoals ons misschien wel bekend is heeft Edison in 1879 de gloeilamp uitgevonden. Als gloeidraad gebruikte hij een stukje verkoolde bamboevezel of een stukje verkoolde katoendraad. De gloeitemperatuur was ongeveer 2000 graden en de lichtstroom

was ongeveer 3 lm/w. Het leuke van alles is dat deze lamp nog steeds bestaat namelijk onze kooldraadlamp.

Dit is een stukje voorgeschiedenis over onze tegenwoordige kunstlichtbronnen. Want wat verstaan we nu werkelijk onder licht? Normaal als we over licht praten bedoelen we het zonlicht. Voor wat het licht betreft is de zon niets anders dan een grote gloeiende bol die constant allerlei trillingen naar ons toestuurt. De trillingen waar wij mee te maken hebben zijn de elektromagnetische en elektrostatistische trillingen. Een aantal van deze trillingen zijn voor ons zichtbaar en worden door ons uitgedrukt in golflengtes. Voor licht wordt meestal de golflengte uitgedrukt in nanometers en afgekort op nm.

Het gebied met een golflengte tussen de 380 nm en 780 nm is voor de mens zichtbaar. Dit noemen we het spectrum van zichtbaar licht, ofwel licht spectrum. Licht met een golflengte van minder dan 380 nm noemen we ultraviolet licht (UV)

Licht met een golflengte van meer dan 780 nm noemen we infrarood licht. Het licht spectrum voor onze vogels ligt echter tussen de 330 nm en de 700 nm. Dit houdt in dat een vogel een gedeelte van het ultraviolet licht wel kan zien. En zoals uit een volgend diagram zal blijken, weinig rood ziet.

Dit zijn dezelfde kleuren die we in de regenboog zien namelijk violet, blauw, groen, geel, oranje en rood. De kleuren lopen gelijkmatig in elkaar over. We zien dat iedere kleur een eigen golflengtegebied heeft. Ook zien we dat deze gebieden niet even groot zijn.

Hoe herkennen wij de kleuren?

Waarom is gras groen en bijvoorbeeld een gele kanarie geel?

Het gras is groen omdat op dat moment alleen de groene lichtstralen worden weerkaatst. Voor de kanarie geldt hetzelfde alleen worden hier de gele lichtstralen weerkaatst. Dit geldt ook voor kleuren die niet in het licht spectrum zitten: deze kleuren worden dan gemengd. Dit noemen we additieve menging. Wit ontstaat door alle lichtkleuren in gelijke hoeveelheid te mengen en terug te kaatsen Dit gebeurt met alle kleuren behalve zwart

Zwart wordt geen kleur genoemd en dit komt omdat zwart alle kleuren absorbeert. Dit alles geldt allen voor lichtkleuren. Zouden we andere kleuren gaan mengen bijvoorbeeld verf, dan spreken we over subtractieve menging. In dat geval zullen de uitkomsten geheel anders zijn. Wanneer we de kleuren die we uit ons licht spectrum kennen, mengen dan zouden we juist zwart krijgen.

Golflente in nanometers

uv licht	violet	blauw	groen	geel	oranje	rood	infrarood
< 330	380	420	495	566	589	627	780 >

Kunstlicht

De techniek rondom het ontwikkelen van kunstlicht staat absoluut niet stil. Omdat we steeds meer uren binnenshuis doorbrengen en doordat de natuur niet te evenaren valt en men overal op de wereld kunstlichtbronnen ging produceren moesten er internationale afspraken gemaakt worden om de kwaliteit te kunnen beoordelen. De belangrijkste criteria waarop een kunstlicht bron wordt beoordeeld zijn:

- 1 De lichtstroom;
- 2 De kleurtemperatuur;
- 3 De kleurweergave;
- 4 De hoeveelheid UV-straling;

1 De lichtstroom,

De lichtstroom is de hoeveelheid licht die een kunstlichtbron uitstraalt per seconde en wordt uitgedrukt in lumen (lm). Ook wordt dit wel eens uitgedrukt in lumen per watt (lm/w). We zijn dit al bovenaan in dit artikel al tegen gekomen Dit houdt in dat het aantal lm wordt vermenigvuldigd met de wattage van de lamp Een voorbeeld: de lamp van Edison gaf 3 lm/w. Zou dit een lamp van 60 watt bedragen dan zou de lichtstroom 60 maal 3 = 180 lm zijn.

2 De kleurtemperatuur

De kleur van het licht wordt kleurtemperatuur genoemd en uitgedrukt in Kelvin (K). Wetenschappelijk is vastgesteld wat warme kleuren en koude kleuren zijn

Het, voor ons zichtbare gebied tussen ultraviolet en geel noemen we de koude kleuren en het zichtbare gebied tussen geel en infrarood noemen we warme kleuren. Gevoelsmatig klopt dit ook omdat b.v. een kamer waarin verschillende kleuren bruin en rood zijn toegepast, warmer aanvoelt dan een kamer waar veel blauw is toegepast. Daarom hebben ze de kleuren voor kunstlichtbronnen in groepen gedeeld. Die groepen zien er als volgt uit.

- 1 Extra warm witte kleuren (Kleurtemperatuur tot 2900 k)
- 2 Warm witte kleuren (kleurtemperatuur 2900 k tot 3300k)
- 3 Fris witte kleuren (kleurtemperatuur 3300 k tot 4000k)
- 4 Neutraal witte kleuren (kleurtemperatuur 4000k tot 5000 k)
- 5 De imitatie daglicht kleuren, deze categorie valt normaal onder de neutraal witte kleuren. Ik heb er echter een aparte groep voor gemaakt omdat een daglichtbuis zeker de 5000 k moet kunnen overschrijden.

De kleurnummers zijn moeilijk te geven omdat veel fabrikanten deze kunstlichtbronnen een eigen code geven. De kleurtemperatuur kan, voor wat van ons van belang is, oplopen tot 6500 k. We zien dus bij de kunstlichtbronnen ook weer het verschijnsel warme en koude kleuren. Aangenomen mag worden: des te koeler de kleur des te

hoger de kleurtemperatuur.

Op een zonnige dag kan de zon echter veel hogere waarden bereiken bv. het aantal graden Kelvin dat de zon op een zonnige heldere dag met een azuurblauwe lucht aan de noordoostelijke hemel bereiken kan is 24000 K. Ditzelfde geldt voor het aantal lumen. In boven genoemde situatie kan het aantal lumen oplopen naar 200.000 en meer.

3 De kleurweergave

De internationale uitdrukking voor kleurweergave is CRI (color rendering index). In Nederland wordt vaak ook de kleurweergave uitgedrukt in RA. Kleurweergave en kleurtemperatuur zijn twee aspecten die nauw aan elkaar verbonden zijn maar een geheel andere betekenis hebben. Om te beoordelen hoe de kleurweergave van een lichtbron is wordt deze vergeleken met die van de zon met op dat moment dezelfde kleurtemperatuur. De kleurweergave wordt per kleur vergeleken met de kleuren uit het licht spectrum. Het gemiddelde hiervan is de kleurweergave. Dit gemiddelde wordt uitgedrukt in een cijfer van 1 tot 100 waarbij de zon 100 is. Het vergelijken van een kleurweergave met een lichtbron met een andere kleurtemperatuur heeft geen zin omdat dit een totaal vertekend beeld geeft. Het is duidelijk dat kleuren er op een zonnige dag (hoge kleurtemperatuur) anders uitzien dan op een bewolkte dag (lage kleurtemperatuur). Terwijl aan de eigenlijke kleur niets veranderd is.

Om duidelijk te maken hoe men aan de kleurweergave komt zouden we het volgende voorbeeld kunnen nemen. We nemen 6 stukjes papier met de kleuren violet, blauw, groen geel oranje en rood. Dan kijken we na hoeveel de kleurtemperatuur van de lichtbron is. Als de kleurtemperatuur buiten dezelfde waarde heeft bereikt dan gaan we kijken of de kleur die we onder de kunstlichtbron zien hetzelfde is als wat we buiten zien. Is dat nu hetzelfde dan geldt voor die kleur dat de kleurweergave 100 is. Dit is echter theoretisch omdat 100 niet te halen is. Zo kunnen we dat met alle kleuren doen. Het gemiddelde hiervan is dan de kleurweergave uitgedrukt in een getal. Dit kan natuurlijk ook met alle andere kleuren. Dit is voor ons niet te doen en gelukkig hoeven we dit ook niet: het staat immers op de kunstlichtbron of het is na te vragen. Het

mag nu dan ook wel duidelijk zijn dat de kunstlichtbron met de hoogste kleurtemperatuur en de hoogste kleurweergave het best het zonlicht nabootst.

4 De hoeveelheid UV-straling

Vaak wordt mij de vraag gesteld of al die UV-straling niet gevaarlijk is wanneer iemand zich in zijn vogelverblijf bevindt waar bijvoorbeeld 20 TL-lampen branden? Om hier een goed antwoord op te geven moeten we eerst wat meer weten over UV-straling.

UV-stralen kunnen een gunstige invloed hebben op ons lichaam, mits we niet teveel aan UV-straling worden blootgesteld denk hierbij aan de adviezen die we in de zomer via radio en tv krijgen over de duur dat we onbeschermd in de zon kunnen verblijven. Ook heeft de UV-straling een gunstige invloed op onze dieren. Van vogels is bekend dat hierdoor vitaminen A en D worden aangemaakt, de stofwisseling wordt gestimuleerd en het welzijn wordt verbeterd. Ook wordt beweerd dat UV-stralen met het in broedstemming komen, en het broeden zelf, te maken heeft. Of deze laatste bewering klopt weet ik niet, maar veel vogelvrienden denken van wel. Zoals uit voorgaande is gebleken is de mens slecht bestand tegen UV-straling. Bij onze vogels is dit anders. De natuur zou de natuur niet zijn als ze ook hiervoor een schitterende oplossing heeft gevonden. Het blijkt dat de UV-straling zelf de vogel helpt beschermen tegen UV-straling. Onder invloed van UV-straling worden de hoorncellen die in de veren van vogels zitten, aangemaakt. Diezelfde hoorncellen beschermt de vogel later tegen een teveel aan UV-straling.

De UV-straling in het spectrum waar de normaal gebruikte kunstlichtbronnen gebruik van maken, kunnen we 3 groepen verdelen namelijk:

- 1 UV-a straling
- 2 UV-b straling
- 3 UV-c straling

1 UV-a straling

UV-a straling heeft een golflengte van tussen de 310 nm en 380 nm. Vanaf dit punt begint UV-straling voor ons zichtbaar te worden als de kleur violet. Zoals al eerder is geschreven kunnen onder andere vogels maar ook insecten al kleur waarnemen vanaf 330 nm. UV-straling in dit gebied is een

vrij onschuldige straling. UV-stralen in dit gebied worden dan ook veel in kwalitatief goede zonnebanken en insectenverdelgers gebruikt. Ook maakt de grafische industrie hier gebruik van.

2 UV-b straling

UV-b straling heeft een golflengte van 310 nm. Ze zijn uitstekend geschikt voor solarium te gebruiken volgens geldende instructies omdat anders gevaar voor huid en ogen kan ontstaan

3 UV-c stralen

Deze UV-straling heeft een golflengte van 253.7 nm. Onze TL-buis werkt op deze straling. Toch is deze straling voor ons onschuldig omdat deze straling niet door het glas van een TL-buis kan dringen. Deze straling wordt gebruikt voor sterilisatie doeleinden. Deze straling is voor mensen vrij gevaarlijk als we hiermee onbeschermd in aanraking zouden komen. Zoals hierboven al beschreven dringt UV-c straling niet door het glas van de TL-buis. Ook als glas van de TL-buis stuk zou gaan is er nog geen gevaar. Omdat bij een breuk in het glas het gas in de TL-buis zal wegvloeien en de buis niet meer werken zal.

In de goede imitatie kunstlichtbronnen, die wij voor onze hobby gebruiken komen echter weinig UV-stralen vrij. UV-a straling komt het meest vrij en een klein beetje UV-b straling. Zodat ik u met een gerust hart kan meedelen dat de hoeveelheid UV-straling die door onze kunstlichtbronnen wordt uitgestraald, niet gevaarlijk is voor mens en dier. We hebben in dit artikel kunnen lezen dat we het zonlicht tot op zekere hoogte kunnen imiteren.

Frequentie

Er is echter nog een belangrijk punt wat zeker onze aandacht verdient en dat is de frequentie. Zoals in het begin al is gezegd, schijnt onze zon constant. Dit is bij onze verlichting niet het geval. Ons lichtnet werkt namelijk op 50 hertz. Een hertz betekent dat de spanning uit ons lichtnet van 0 naar haar maximale positieve waarde gaat van hier uit gaat de spanning weer terug naar nul om door te gaan naar haar maximale negatieve waarde en weer terug naar nul. Daarom wordt de spanning die we uit ons lichtnet ontvangen wisselspanning genoemd. Dit gebeurt 50 maal per seconde. Voor ons mensen is dit voldoende. Voor onze vogels echter niet omdat de ogen van een vogel 5 maal sneller reageren dan de ogen van een mens. Dit houdt in dat onze vogels onze verlichtingsbronnen constant zien knipperen. Als we dus een goede kunstlichtbron voor onze vogels willen gebruiken, dan zullen we ook wat aan de frequentie moeten doen. Deze frequentie moet dan al zeker 250 hertz zijn. Hoe we dat kunnen doen en met welke kunstlichtbronnen kunt U in het volgende artikel lezen waar ik een aantal kunstlichtbronnen, en hun werking, met u wil doornemen.

Als u vragen heeft of van het een of ander meer wilt weten dan kunt u mij schrijven. Ik ben bereid om uw brieven te beantwoorden. Wel vraag ik u om een aan uzelf geadresseerde en voldoende gefrankeerde envelop bij uw brief voegen.

G. Seegers
Postbus 40
7037 AA Beek

Met KONACORN op het goede spoor

TOPPRODUCTEN VOOR VOGELS

KONACORN® is producent van een grote diversiteit aan uitgebalanceerde zaadmengsels, die afgestemd zijn op de eisen van de verschillende groepen vogels.

De hooggekwalificeerde grondstoffen worden na controle en reiniging in de juiste verhoudingen gemengd.

Dus naast een optimale samenstelling is de smakelijkheid en verteerbaarheid voor uw vogel bijzonder goed.

Industrieweg 23, 7761 PV Schoonebeek
Telefoon 0524 - 53 22 22 Telefax 0524 - 53 28 00

DE LEIBLAUWE OF SLATE

De leiblaauwe grasparkiet ontstond vermoedelijk in 1935, maar er zijn ook bronnen die 1943 als geboortjaar van deze kleurmutatie vermelden. Hoe het ook zij, na de Tweede Wereldoorlog bleken er in Engeland nog maar enkele te zijn en dit waren allemaal leiblaauw-opalinen (Taylor en Warner 1961). Of er in Nederland kort na de oorlog nog leiblaauwe grasparkieten aanwezig geweest zijn, is niet meer te achterhalen, maar erg waarschijnlijk is het niet omdat men er ook in de jaren daarna nooit meer iets concreets over vernam. Zelf kende ik de leiblaauwe tot voor enkele jaren alleen maar uit de literatuur. Dat is ook de reden geweest dat ik er in 1980 in 'Grasparkieten houden en kweken' geen woord aan heb besteed.

Leiblaauw, rugdek en stuit

Inte Onsman, een experimenteel grasparkietkweker en bekend om zijn talrijke publicaties op dit gebied, komt de eer toe de leiblaauwe voor uitsterven te hebben behoed. In 1970 bracht een vriend van hem een split leiblaauwe man en een leiblaauw-opaline pop vanuit Engeland mee naar Nederland. Deze vogels kwamen uit het bestand van Cyril Rogers, een bekende Engelse kleurkweker. Uit de nakweek van deze vogels kwam jaren later een dominant bonte licht leiblaauwe/opaline man bij Onsman terecht. Het was de laatst overgebleven leiblaauwe uit het bestand van zijn vriend (Onsman mondeling). Met deze vogel bouwde hij met veel moeite en tegenslag in een tijdsbestek van ruim tien jaar een bestand op, dat thans ongeveer 50 vogels telt. Enkele leiblaauwe vogels uit dit bestand zijn inmiddels weer in Engeland beland want daar bleken ze inmiddels ook uitgestorven te zijn. Ook stond Onsman vogels af aan enkele serieuze grasparkietliefhebbers in Nederland. Zelf behoorde ik ook tot de gelukkigen die enkele leiblaauwe vogels uit zijn bestand verkregen. Het eerste jaar kweekte ik hieruit al tien jongen, vier normaal getekende leiblaauwen en zes leiblaauw-opalinen. Opvallend is dat het verschil in kleurdiepte tussen normaal leiblaauw en leiblaauw-opaline groter is dan tussen de normalen en de opalinen van de klassieke kleurslagen. Inmiddels heb ik al een hele reeks leiblaauwen en leiblaauw-opalinen zitten, daarnaast verschillende splitvogels.

Vederstructuur van de leiblaauwe

De kleur leiblaauw berust op een mutatieve verandering van de baardstructuur. Foto 1 toont de doorsnede van een baard van een kobaltblauwe grasparkiet 800 x vergroot. Foto 2 laat een doorsnede van een baard van een middenleiblaauwe zien eveneens 800 x vergroot. Wat direct opvalt is dat van de normale volgorde - cortex, bewolkte zone, kern - niets meer resteert. De bewolkte zone loopt van cortex naar cortex en de melaninekorrels liggen in groepjes verspreid door de gehele baard. Elke groep melaninekorrels omsluit als het ware een stukje 'bewolkte zone'. De bewolkte zones met de daaromheen gegroepeerde melaninekorrels zorgen er samen voor dat het grootste deel van het invallende daglicht wordt geabsorbeerd. In de ongepigmenteerde delen van de baard treedt het bekende Tyndall-effect op. De plaatselijke verstrooiing van blauwe lichtgolven in combinatie met het grote lichtabsorberende vermogen van dit soort baardstructuur resulteert in een kleur die men in Engeland met 'slate' (slate = lei) aanduidt. Leiblaauw dus in goed Nederlands, grijsachtig blauw met de nadruk op blauw zou ook kunnen, zoals de goed met de werkelijkheid overeenkomende kleurafbeeldingen laten zien. Het kleurverschil tussen licht- en middenleiblaauw en tussen midden en donkerleiblaauw is niet erg groot. Vaak is pas na de jeugdruï met zekerheid te zeggen om welke kleurnuance het gaat.

TEKST: H.W.J. van der Linden

FOTO'S: Pieter van den Hooven

De kleur leigroen is een combinatie van de leiblauwe baardstructuur en geel psittacine in de cortex, ergo de combinatie van kleurslagen leiblaauw en groen.

Verervingswijze

De factor leiblaauw bevindt zich op het X-chromosoom en vererft derhalve op dezelfde wijze als bijv. de ino-, de cinnamon- en de opaline-factor. Het symbool voor de leiblauwe is sl (= slate = lei). De formule voor de lichtleiblauwe man is

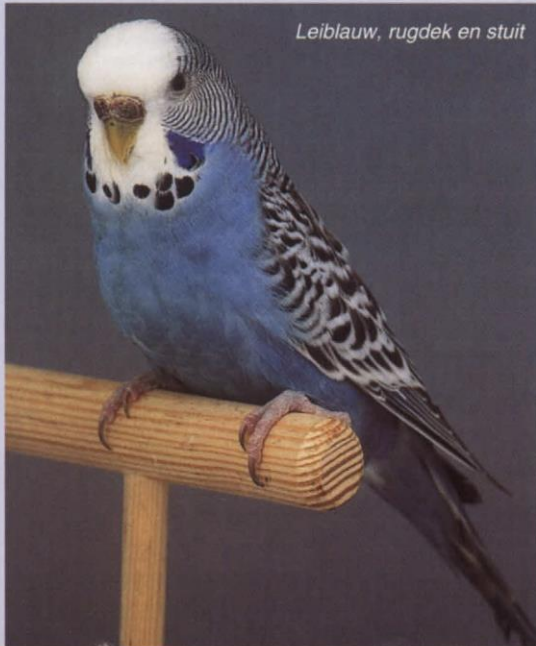
die van de lichtleiblauwe pop

Kijken we nu naar de vijf paringsmogelijkheden.

1. leiblaauw x leiblaauw = 100% leiblaauw, t.w.
50% leiblauwe mannen;
50% leiblauwe poppen.
2. leiblaauw x normaal =
50% normaal/leiblauwe mannen;
50% leiblauwe poppen.
3. normaal/leiblaauw x leiblaauw =
25% normaal/leiblauwe mannen;
25% leiblauwe mannen;
25% leiblauwe poppen;
25% normale poppen.
4. normaal x leiblaauw =
50% normaal/leiblauwe mannen;
50% normale poppen.
5. normaal/leiblaauw x normaal =
25% normale mannen;
25% normaal/leiblauwe mannen.
25% normale poppen;
25% leiblauwe poppen.

De hierboven uitgewerkte paringen 1 en 3 zijn het gunstigst omdat hieruit zowel leiblauwe mannen als poppen

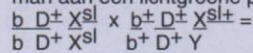

Leiblaauw, rugdek en stuit

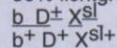

Opaline blauw.
In combinatie met
de opaline-factor
wordt de kleur
een nuance lichter

komen. De laatste paring moet u eigenlijk alleen maar toepassen als er geen andere mogelijkheid is. De reden is dat u aan de jonge mannen niet kunt zien welke normaal zijn en welke normaal/leiblaauw. In theorie kan men de leiblauwfactor met elke kleurslag combineren. Wanneer we de leiblauwfactor in de groenserie inkruisen ontstaat de kleur leigroen. Als voorbeeld paren we een lichtleiblauwe man aan een lichtgroene pop. In formules krijgen we dan:

50% lichtgroene mannen split voor leiblaauw en blauw;

50% lichtleigroene poppen split voor blauw.

Interessante combinaties zijn verder die met de opaline- en de cinnamonfactor. Om bijvoorbeeld een opaline-leiblauwe te krijgen moeten de factoren opaline (op) en leiblaauw (sl) gekoppeld in het X-chromosoom komen te liggen. Dat gebeurt alleen als er een crossing-over optreedt bij de man tussen de chromatiden van de X-chromosomen. Onsman stelt na jaren van onderzoek de crossing-over waarde tussen de op-factor en de sl-factor op ruim 40 procent. Dit betekent dat de opaline- en de leiblauwfactor verder uit elkaar liggen dan de opaline- en de cinnamonfactor.

Ook de combinatie cinnamon-leiblaauw is alleen te realiseren middels een crossing-over. De crossing-over waarde tussen de cinnamon- en de leiblauwfactor wordt nog onderzocht, maar is volgens Onsman vrij laag, zijn inschatting, hooguit 5%.

Vanzelfsprekend is het ook mogelijk de leiblauwe opaline-cinnamon te kweken. De formule van de lichtleiblauwe opaline-cinnamon man ziet er als volgt uit:

$b D^{\pm} X^{sl} op cin$
 $b D^{\pm} X^{sl} op cin$
 en voor de pop;
 $b D^{\pm} X^{sl} op cin$
 $b D^{\pm} Y$

Ter afsluiting van artikel heb ik nog een paring uitgewerkt met de drie zojuist genoemde aan het X-chromosoom gekoppelde factoren waarbij ik tevens de mogelijke crossing-overcombinaties aangeef met de daaruit voortvloeiende mogelijke gameetcombinaties.

Hemelsblauwe man split voor leiblaauw tevens voor de combinatie opaline-cinnamon x opaline lichtleiblaauwe pop, in formules:

$b D^{\pm} X^{sl} op cin$ x $b D^{\pm} X^{sl} op cin$
 $b D^{\pm} X^{sl} op cin$ $b D^{\pm} Y$

Hieruit komen normaal gesproken:

25% lichtleiblaauwe mannen split voor opaline, in formules

$b D^{\pm} X^{sl} op cin$
 $b D^{\pm} X^{sl} op cin$

25% hemelsblauwe opaline mannen split voor zowel leiblaauw als cinnamon waarbij op het ene X-chromosoom de cinnamonfactor gekoppeld is aan de opalinefactor en op het andere X-chromosoom de leiblaauwfactor aan de opalinefactor, in formules:

$b D^{\pm} X^{sl} op cin$
 $b D^{\pm} X^{sl} op cin$

25% lichtleiblaauwe poppen, in formules:

$b D^{\pm} X^{sl} op cin$
 $b D^{\pm} Y$

25% hemelsblauwe opaline-cinnamon poppen, in formules:

$b D^{\pm} X^{sl} op cin$
 $b D^{\pm} Y$

Treden er nu tijdens de meiose enkelvoudige of - wat ook mogelijk is - dubbele crossing-overs op tussen de X-chromosomen van de man, dan worden in plaats van telkens de koppelingsgameten

$b D^{\pm} X^{sl} op cin$ en $b D^{\pm} X^{sl} op cin$ ook crossover-gameten gevormd. De volgende crossing-over-combinaties zijn mogelijk:

$b D^{\pm} X^{sl} op cin$

$b D^{\pm} X^{sl} op cin$

$b D^{\pm} X^{sl} op cin$

$b D^{\pm} X^{sl} op cin$

$b D^{\pm} X^{sl} op cin$

$b D^{\pm} X^{sl} op cin$

$b D^{\pm} X^{sl} op cin$

Theoretisch kunnen we dus uit deze paring de volgende nakomelingen verwachten:

MANNEN:

- lichtleiblaauw/opaline;
- lichtleiblaauw/opaline en cinnamon;
- opaline lichtleiblaauw/cinnamon (op- en cin-factor gekoppeld);
- opaline lichtleiblaauw
- opaline hemelsblauw/leiblaauw-cinnamon (op- en cin-factor gekoppeld op het ene X-chromosoom, de sl-en de op-factor op het andere X-chromosoom);
- opaline hemelsblauw/leiblaauw (sl- en op-factor gekoppeld)
- hemelsblauw/leiblaauw-opaline en cinnamon (sl- en op-factor gekoppeld);
- hemelsblauw/leiblaauw-opaline (sl- en op-factor gekoppeld).

POPPEM:

- lichtleiblaauw;
- hemelsblauw opaline-cinnamon;
- lichtleiblaauw cinnamon;
- lichtleiblaauw opaline-cinnamon;
- lichtleiblaauw opaline;
- hemelsblauw opaline;
- hemelsblauw cinnamon;
- hemelsblauw.

Toekomstverwachtingen

Voorzover ik dat thans kan beoordelen is de leiblaauwe een aanwinst voor de liefhebberij. De kleur zelf is dan misschien wel niet zo spectaculair, ze biedt wel interessante mogelijkheden. Zo resulteert, om een voorbeeld te noemen, de combinatie met de violetfactor in een marineblauwe kleur (Onsman proefparing). Ook de combinatie met de Australisch grijsfactor is interessant. Uit zelf uitgevoerde proefparingen blijkt dat enkelfactorige Australisch grijzen, die blauw maskeren vaak een blauwachtig grijze kleur tonen. Enkelfactorige Australisch grijzen die leiblaauw maskeren blijken steeds zuiver grijs te tonen en niet van dubbel-factorige Australisch grijzen te onderscheiden. De geslachtsgebonden verervingswijze maakt het bovendien mogelijk, binnen een redelijke termijn type en formaat aanzienlijk te verbeteren. De weg naar erkenning van de leiblaauwe kleurslag ligt dan open en dat zal er op de wat langere termijn ook wel van komen, verwacht ik. Over een aantal jaren hoop ik u nog wat meer over mijn ervaringen met deze kleurslag te kunnen vertellen.

H.W.J. van der Linden

**1500 VOGELVRIENDELIJK GEPRIJSDE ARTIKELEN
DIREKT UIT VOORRAAD LEVERBAAR.**

Natuurlijk bij **FAUNA BIRDPRODUCTS DISCOUNT** in LOON OP ZAND!

De GROOTSTE en best gesorteerde DIERENSPECIAALZAAK van het ZUIDEN voor al uw VOGELBENODIGDHEDEN en daarmee bespaart u bakken geld.

Kom snel langs of vraag onze catalogus aan.

Uw hobby wordt er nu nog mooier op!

Wij zijn de hele vakantie periode geopend.

FAUNA BIRDPRODUCTS DISCOUNT
 De Hoogt 8-10 (bij Mercedes garage)
 5175 AX Loon op Zand
 Tel. (0416) 36 40 04

Openingstijden:
 ma. t/m do. 9.00 - 18.00 uur
 vrijdag 9.00 - 20.00 uur
 zaterdag 9.00 - 16.00 uur

Exclusieve kweek met de **Blauw**

Ook de ten opzichte van de vrije natuur relatief kleine ruimte vergroot het risico. Verder zat ik nog met de vraag hoe zo'n eventueel groepje in de natuur samengesteld is. Van familieverbanden kon bij mij met twee mannen en drie vrouwen uit twee verschillende importen natuurlijk geen sprake zijn. Het enige dat ik onder deze omstandigheden kon doen, was het hele gebeuren met meer dan normale aandacht in de gaten houden en bij de minste agressiviteit tegenover elkaar de vogels scheiden.

Broedgegevens 1996

Om verwarring in het verloop van deze story zoveel mogelijk te voorkomen zal ik de hoofdrolspelers even aan u voorstellen. Vrouwen: groot: ringkleur blauw, middel: ringkleur goud, en het kleinste vrouwtje ringkleur rood.

De mannen: groot zonder ring en man klein ring groen.

Volière

Medio april kregen ze de beschikking over een volièrre van 18 meter lang, 4 meter breed en 2,75 hoog met aangebouwd nachthok. De volièrre was zo goed mogelijk naar de wensen van scharrelaars ingericht. U zult zich hierbij afvragen: wat is nu een goede volièrre voor deze vogels. Men moet zoveel mogelijk rekening houden met de leefwijze en de biotoop van deze vogels. Hierbij wijst het gezonde verstand de juiste weg. Men moet o.a.

rekening houden met het vliegvermogen, de volièrre liefst zo ruim mogelijk dus.

Het is belangrijk dat dode bomen, c.q. zitstokken zo geplaatst zijn dat ze uitzicht geven op prooi en eventuele natuurlijke vijanden. Dit is hen aangeboden en zij begrijpen uiteraard niet dat er in een volièrre deze zaken niet aanwezig zijn. Rijkelijke begroeiing in grote variatie met heesters en bloeiende planten om insecten aan te trekken is ook belangrijk. Insecten die ertoe bijdragen om ze niet alleen gezond te houden, maar ook om ze in broedstemming te krijgen. Ze zullen normaal gesproken nooit in het groen vertoeven, maar mocht dit desondanks toch gebeuren, dan is zo'n vogel ziek of anderszids (vervolg) niet op zijn gemak en zult u als verzorger moeten ingrijpen om erger te voorkomen.

Ook nestkasten c.q. natuurbroedhokken moeten aanwezig zijn. Uiteraard om broedgelegenheid te scheppen maar zij trekken zich hier bij gelegenheid, bijvoorbeeld bij onraad, ook graag in terug.

De groene achtergrond geeft hen verder een gevoel van veiligheid omdat ze zich van die zijde niet bespied voelen. Het groen mag overigens de volièrre niet blokkeren i.v.m. het vliegen van de vogels. Er was een natuurbroedblok, afmeting 18 x 25 cm. hoog aanwezig en een door mij in elkaar geknutseld hok van 20 x 20 x 30 cm. hoog. Het invlieg gat moet 8 cm. zijn.

Ze hebben een ruim broedblok nodig, maar hier kom ik later nog op terug. Vrij snel, al na een paar maanden werden de toekomstige kraamkamers geïnspecteerd waarbij de grootste aandacht naar het natuurblok uitging. Niet omdat dit door de natuurlijke vormgeving hun voorkeur had, maar gewoon omdat het op de plaats die het meeste uitzicht bood, was opgehangen.

Verloving en broed

Het in de broedstemming komen door het seizoen (licht en warmte) kan men zelf nog wat stimuleren door wat extra dierlijke eiwitten toe te voegen (levend voer). Wanneer het dan zover is, zal hij zich net als wij mensen, uitsloven door haar geschenken aan te bieden in de vorm van lekkere (?) hapjes. Hij doet dit niet voor niets, want onder het motto voor wat hoort wat, volgt dan meestal de paring. Ze hadden het goed naar de zin en konden het als groep heel goed vinden. Het kleinste mannetje ging regelmatig in beide blokken, de grootste vrouw (blauw) ging alleen in het broedblok en de tweede vrouw (goud) in het zelf geproduceerde blok. Ik had vrij snel in de gaten dat het kleine mannetje (groen) en het grootste vrouwtje (blauw) de leiding hadden in het broedproces.

Ook het grootste mannetje en het kleinste vrouwtje (rood) werden zonder problemen in de nestboom geduld, maar namen verder nauwelijks deel. Dit mannetje verbleef overigens meestal in het nachtverblijf. Het groene mannetje was vanuit mensenogen bezien een echte Don Juan en er volgden dagelijks meerdere paringen. Zijn lievelingsvrouwtje was blauw. Maar ook met goud volgden diverse paringen en met rood heb ik dat maar één keer gezien. Er werden drie eieren gelegd, die 35 x 27 mm groot zijn en de kleur van de eieren is wit zoals bij de meeste holenbroeders. Er wordt geen nestmateriaal gebruikt en het is dus verstandig om vooraf wat metselzand in het blok te doen om te beletten dat de eieren gaan rollen. Ofschoon de goegoeko's in de broedboom kwamen, waren ze daar niet overdreven agressief tegen. Wel heb ik geconstateerd dat het rode vrouwtje dat een ondergeschikte rol had in het broedproces, eens de goegoeko's uit de nestboom verjoeg. De broedzorg is voor ca. 70% voor blauw en

28 dagen oud

